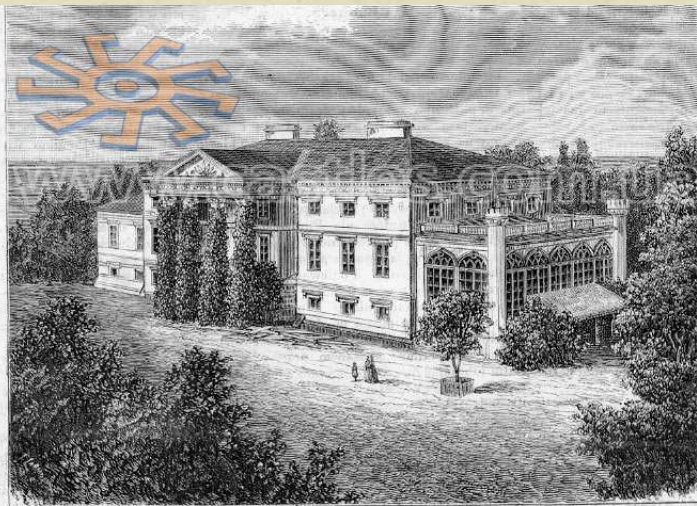

ЛЕЙТМОТИВ МАЛОЇ БАТЬКІВЩИНИ У ТВОРЧОСТІ ЄВРЕЙСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ, УРОДЖЕНЦІВ СЕЛА КУПІЛЬ ВОЛОЧИСЬКОГО РАЙОНУ)

Канюка Альона Олександрівна, учениця 11 класу Купільської
ЗОШ I-III ступенів

Pałac w Kupielu na Podolu, dawniej własność ks. Czartoryskich.

Актуальність дослідження полягає у детальному вивченні тематики, та проблематики творчої спадщини сучасних єврейських письменників із с. Купіль, які збагатили світову літературу та культуру самобутніми оригінальними творами, зокрема, пов'язаними з найглибшими коренями – землею їх предків, рідним селом.

Мета роботи - дослідження мотивів зв'язку з рідною землею у творах єврейських письменників, уродженців села Купіль на основі комплексного та об'єктивного літературно – історичного аналізу їх життя та творчості; дослідження унікальності єврейської громади довоєнного містечка; опрацювання досвід у дослідження даної теми; систематизація накопиченого матеріалу.

Основні завдання, які необхідно було вирішити в процесі дослідження даної проблеми:

- 1) дослідити особливості громадського життя Купеля як єврейського поселення початку ХХ століття;
- 2) окреслити основні літературні досягнення єврейських письменників, вихідців з Купеля;
- 3) відслідкувати мотиви зв'язку з рідною землею у творчості вищевказаних письменників та публіцистів.

- **Об'єктом даного дослідження** є локальні явища єврейської національної літератури у контексті суспільно – історичного життя України кінця ХІХ - першої половини ХХ століття. Відповідно **предметом дослідження** відповідно стала унікальна творча спадщина єврейських письменників, вихідців із села Купіль, яка значною мірою сформувалася під впливом антисемітської політики радянського тоталітарного режиму та політики нацизму фашистської Німеччини у другій світовій війні. **Методологічною основою** роботи є провідні принципи наукового пізнання: об'єктивності й історизму. Головними методами дослідження виступили методи системного підходу, структурного аналізу, синтезу, історико-хронологічний метод, з'ясування причинно-наслідкових зв'язків.

За кількістю літературних діячів, які народилися у селі, Купіль посідає одне з перших місць серед невеликих населених пунктів України.

Лише єврейських письменників, вихідців із села, налічується вісім.

- Купільські корені Ніни
Большакової, прозаїка з
Нью-Йорка

My greatgrandfather Itzhak
Meer Glaser (Perelman)

My greatgrandmother Gitl
Glaser (Perelman)

Коли з'явилися в Купелі перші євреї, невідомо, тому що від старого єврейського кладовища, яке проіснувало кілька століть, залишився лише десяток зруйнованих та повалених надгробків. За наявними відомостями «Купільське єврейське товариство» у 1847 році нараховувало 1170 душ, а за даними перепису 1897 р., в Купелі було 4333 жителі, з них 2720 євреїв. Тут було кілька будинків молитви — велика кам'яна синагога, Бет-Медреш, Клойз та ін., які проіснували до німецької окупації 1941 року. У XVIII столітті виникли перші єврейські приватні школи, а в XIX столітті і до початку 30-х років XX століття переважна більшість єврейських хлопчиків та значна кількість дівчаток відвідували хедер

У XVIII столітті, коли Купіль належав дворянам Віслоцьким, тут працювала одна з найперших в імперії єврейських друкарень. Достеменно відомо, що в період правління Северина Віслоцького в купільській друкарні вийшли друком дві книги: «Махзор мікол гашана» (Махзор на весь рік) і «Хідушим Магарш-а» («Нові пояснення Магарш-а») — філософський твір видатного середньовічного талмудиста Самуїла-Еліезера бен Іуди Едельса. Друкарня посіяла зерна просвіти, потяг до друкованого слова, і в Купелі зійшла плеяда єврейських письменників. У XIX столітті равин Іегуда Лейб Глейзер (1855 — 1916) написав і видав кілька книг; одна з них — «Троянда і шип» — про подружнє життя в єврейській родині і по сьогодні зберігається у Петербурзькій Академії Наук

Отже, передумови бурхливого літературного життя були у Купелі ще на початку XX століття.

Х.Бейдер. Алефбейс

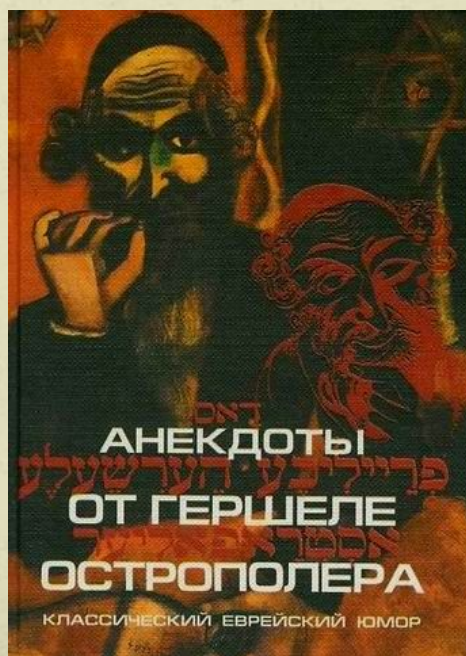
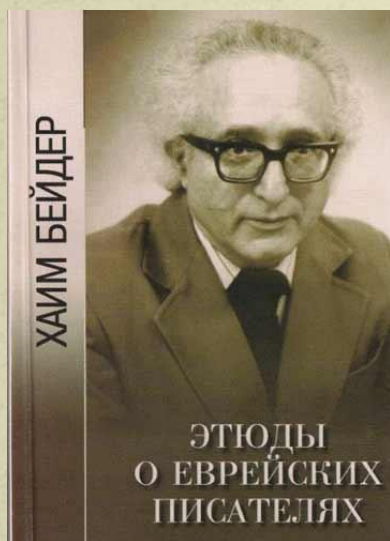
Много есть прекрасных мест на свете,
Но дороже сердцу и родней
Маленькая точка на планете,
Ставшая давно судьбой моей.

Купель – боль моя и радость,
Купель, мой сон тревожный ты.
Детства неосознанная сладость,
Юность, мир моей мечты.

Сколько бы судьба час не штормила,
Я к тебе иду всегда вослед.
К той земле, которая вскормила,
К дому, где познал я белый свет.

Черным ветром, злым над отчим краем,
Был с лица земли снесен тот дом,
Но мы детям, внукам завещаем
Помнить об истоке дорогом.

Хаїм Бейдер. Пісня про Купіль

Ева Лоздерник-Бейдер. Презентація книги
Х.Бейдера “Меморіал” у Нью-Йорку

Олександр Лізенберг:

«Купіль був з нами і на війні. В землянках. В боях. І воювали ми також за нього, за Купіль. Ми воювали за нього, ще не знаючи про його загибель. А він загинув страшною смертю».

Пусть знает в Нижнем йейдер*
что Ева Лоздерник и Бейдер
за океаном
на далеком берегу
в Соединенных Штетлах*** Америки
земляки
в шикарном Нью-Йорке
на благо евреев working**
проблемами нашими дышут
на идиш думают
пишут
душой соединяя вкупе
Волочиск Нью-Йорк и Купель.

- каждый (идиш)
- ** работают (англ.)
- *** местечках (идиш)

Юхим Мендель

Това Рубман (Перельштейн), “Пам ятай про них, Сіон!”)

Коли ми помremo, після нас залишаться діти, деякі цінні речі, трохи грошей, нерухомість, а більшою частиною неоплачені борги. Після Тови залишилась країна Ізраїль.

Автор пише про євреїв Купеля як про культурну, освічену спільноту. Зокрема, згадується прадід Ніни Большакової: “Однажды раввин Ицхак-Меир рассказал нам, детям, что во время его пребывания в Австрии он хотел купить питьевую соду, потому что его мучила изжога. Не зная, как называется сода по-немецки, он написал аптекарю ее химическую формулу. Аптекарь обрадовался, что нашел такого образованного покупателя, и не взял с него денег за покупку».

Това

Рубман

В Ізраїлі Това та її чоловік Моше багато працювали, виростили дітей, тішились внуками.

Але в душі Тови звучали голоси її друзів по організації, пісні шомрім, крики наглядачів, плач її дітей. Її обморожені ноги пам’ятали холод Колими, на її щоці горіли ляпаси слідчого. Вона не могла забути своїх вбитих земляків-купільчан.

І Това пише книгу «Пам’ятай про них, Сіон!» на івриті. У 90 років вона переклала книгу російською мовою. Останні роки життя присвятила роботі над книгою та підтримувала зв’язки із нащадками купільчан, які проживають у США. Померла у 2006 році в Ізраїлі.

Jews of Kupel the Shtetl | Virtual Shtetl - Mozilla Firefox

Файл Правка Вид Журнал Закладки Инструменты Справка

Як зробити скріншот - Яндекс.Допомо... x Jews of Kupel the Shtetl | Virtual Shtetl x +

kupel.net

Часто посещаемые Начальная страница Лента новостей Mail.Ru Google SINOPTIK: Погода в ... Щоденник Интертелеком :: ACCA Срочная доставка

mail.ru як зробити скріншот фото Найти! Поиск Оdnokлассники Мой мир >> \$ 30.08 € 40.37 -1%

AVG Поиск... Поиск Безопасность сайта Do Not Track Погода Facebook

Random image

- My Kupel roots
- Welcome to the site!
- Information exchange
- Children Of Kupelians

more

User login

Username: *

Password: *

Log in

Мэрилин Блум сообщила 23 сентября 2012 года, что в синагоге Beth Yeshurun в Хьюстоне, Техас, она обнаружила девять свитков Торы из Купеля. Свитки находятся в полной сохранности, и используются в богослужениях по субботам. Только вообразите, этих свитков касались руки наших предков в Купеле, они читали эти буквы, скользили по ним указкой, прикасались к футляру Торы, когда свитки носили по синагоге. Чудо к празднику, вот что такое эта информация!

Read more Share / Save

Yahad in Uzun Fund trip to Kupel in

Ніна Большакова -

прозаїк, Фіналіст Другого Міжнародного фестивалю літератури та культури «Слов'янські традиції 2010» у номінації «Мала проза». Автор і модератор сайту «Купіль і купільчани», на якому відновила більше 400 імен євреїв Купеля, підтримує зв'язки між купільчанами, які живуть у діаспорі

Jews of Kupel the Shtetl | Virtual Shtetl - Mozilla Firefox

Файл Правка Вид Журнал Закладки Инструменты Справка

Як зробити скріншот - Яндекс.Допомо... x Jews of Kupel the Shtetl | Virtual Shtetl x +

kupel.net

Часто посещаемые Начальная страница Лента новостей Mail.Ru Google SINOPTIK: Погода в ... Щоденник Интертелеком :: ACCA Срочная доставка

mail.ru як зробити скріншот фото Найти! Поиск Оdnokлассники Мой мир >> \$ 30.08 € 40.37 -1%

AVG Поиск... Поиск Безопасность сайта Do Not Track Погода Facebook

Interview with

This is a short movie from Kupel, Interview with old lady Maria Malinovskaya. In this movie, she reads my letter (never answered) and saying a few words about Kupel's Jews.

12/11/12 Я получаю письма из Купеля, из школы, очень хорошие. Люди хотят помочь в поисках, спасибо им, Что было в Купеле в войну, можно прочесть у Владимира Бейдера в статье "Как убивали мою бабуку". Хотелось бы найти имена тех, кто прятал евреев, кто помогал им в 1941-1942 годах, и потом, когда оставалось только 18 спрятанных, и их кто то выдал за две недели до освобождения Купеля. Евреев убили полицаи (имена?), а что стало с теми, кто их прятал, хотелось бы знать имена и судьбы Праведников Мира из Купеля.

Couple from Kupel, names unknown. Relatives of Glasers. 1905-1910. Супружеская пара из Купеля, имена неизвестны.

Submitted by Nina Bolshakova on Mon, 06/07/2010 - 17:07
Posted in Birnbaum Moris from Kupel Glaser Old Kupelians photo album Фотографии "старых" купельчан Rebekkah

Couple from Kupel, names unknown. Relatives of Glasers. 1905-1910.

On 09/17/2010 - I found another photo and names of this couple in Dan Hiberman's "Family portrait".

Read more Share / Save

Висновки

- Літературна плеяда єврейських письменників із с. Купіль збагатила світову літературу та культуру самобутніми оригінальними творами, які, до того ж, є глибоко патріотичними та пов'язаними з найглибшими коренями;
- інтернаціональне значення творчості єврейських письменників, вихідців із села Купіль полягає, насамперед, у відродженні рідної мови та культури єврейського народу;
- викладені у дослідженні факти літературного та суспільного життя Купеля заслуговують оприлюднення та обговорення найширшими колами громадськості;
- дане питання потребує продовження дослідницької роботи, зокрема, в історико-краєзнавчому аспекті.